

justament en els darrers anys de la seva carrera docent (1978-1986). Així doncs, l'avui anomenada Facultat de Filologia i Comunicació i la UB van voler recordar el professor, el rector, l'home compromès amb la llengua i la cultura catalanes. Sota la presidència del Dr. Agustí Alcoverro com a mestre de cerimònies, hi intervingueren en primer lloc Carles Duarte i José Enrique Gargallo, i a continuació la presidenta de l'Institut d'Estudis Catalans, Maria Teresa Cabré, així com el degà de la facultat, Javier Velaza; i va cloure l'acte el vicerector. Entre els assistents, els quatre fills del Dr. Badia, amics, coneguts i deixebles, visqueren una comunitat d'afectes i de record del mestre enyorat.

José Enrique GARGALLO GIL  
Universitat de Barcelona  
Institut d'Estudis Catalans

**La memòria plaent: Maria Àngels Anglada a l'Institut d'Estudis Catalans (Barcelona, 29 de gener del 2025).** — La Sala Nicolau d'Olwer de la seu de l'Institut d'Estudis Catalans es va veure feliçment desbordada, el 29 de gener de 2025, per la gran assistència de públic a l'acte d'homenatge a Maria Àngels Anglada, amb motiu del vint-i-cinquè aniversari de la seva mort. Com va dir el president de la Secció Filològica, Nicolau Dols, a l'inici de l'acte: «que tots els nostres fracassos siguin com aquest». És a dir, haver previst menys aforament del que finalment es va reunir a l'acte.

Al capdavant, tampoc ens n'hauríem d'estranyar. Com va apuntar el mateix Dols, i vam reiterar d'una o altra manera tots els participants a l'acte, la vigència de Maria Àngels Anglada en la literatura i la cultura catalanes d'avui és un fet positiu i incontrovertible, i la reunió d'aquell dia no deixava de ser-ne una constatació. Hi van prendre la paraula Mariàngela Villalonga (membre emèrita de la Secció Filològica i presidenta de la Càtedra Maria Àngels Anglada – Carles Fages de Climent), Mariona Seguranyes (regidora de Cultura de l'Ajuntament de Figueres), les poetes Rosa Font i Cinta Massip (Font va compartir oportunes reflexions sobre la vigència i la difusió de l'obra de Maria Àngels Anglada, i Massip va cloure l'acte amb un bell recital de poemes angladians) i qui signa aquesta crònica, membre del grup Llengua i Creació de la Secció Filològica, que vaig provar de dir alguna cosa sobre la importància i la influència de Maria Àngels Anglada en fornades d'escriptors posteriors, començant per la meua. Va excusar la seva presència Carles Garriga, president de la Societat Catalana d'Estudis Clàssics, entitat que es va adherir a l'acte: Anglada en va ser membre, com fou també membre numerària de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans. L'homenatge, a més, va servir de presentació del volum *Maria Àngels Anglada. La memòria plaent*, un aplec d'articles signats per diversos autors que ofereixen múltiples aproximacions a aspectes diversos de la vida i l'obra de l'autora, i que ha estat publicat per l'Ajuntament de Figueres amb el suport de la Diputació de Girona. Entre els col·laboradors d'aquest llibre hi figuren noms com el de la mateixa Mariàngela Villalonga, Eusebi Ayensa, Francesc Foguet, Irene Tarrés, Susanna Rafart, Salvador Ortells, Pilar Godayol, i així fins a la vintena.

Maria Àngels Anglada va ser hellenista, traductora, assagista, poeta i novel·lista, a més d'estudiosa i professora, i aquest perfil inusual (altra vegada: feliçment inusual) la va convertir en una de les escriptores amb una personalitat més remarcable, més interessant, del segle xx català. De fet, la seva mort prematura —encara podria ser viva, d'acord amb els estàndards actuals d'esperança de vida— la fan una autora que va néixer i va morir dins el segle xx: una autora, per tant, plenament del segle. Però no ho és tan sols, evidentment, per les seves dates de naixença i mort, sinó també, i sobretot, perquè la seva obra recull algunes de les característiques de la millor literatura d'aquesta centúria. Entre elles, la consciència de la tradició, la necessitat de treballar dins un marc temporal i espacial que comença amb els clàssics grecs i llatins i que s'escampa arreu del continent europeu. Sense escarafalls ni impostacions, Maria Àngels Anglada va ser una autora europea i va exercir com a tal: més o menys en el sentit que reclamava Milan Kundera de ser un autor europeu, però a Maria Àngels Anglada, a diferència

d'aquest autor txec, no li va caldre escriure en una altra llengua diferent de la pròpia, amb més demografia i, potser, possibilitats de difusió. Maria Àngels Anglada va ser una autora europea i catalana, o més ben dit: va ser una autora europea precisament perquè sempre va voler ser una autora catalana. El seu compromís amb la llengua, amb el català, un altre cop sense subratllats ni gesticulacions, va ser permanent al llarg de la seva vida.

L'obra de Maria Àngels Anglada se sosté en la poesia, per bé que és una poeta de producció quantitativament escassa: el volum *Columnes d'hores* va aplegar els dos llibres de poemes que havia publicat en vida, i el pòstum *Poesia completa* recull tota la seva obra en vers. És més coneguda per les seves novel·les: *Les Closes*, premi Josep Pla, *Sandàlies d'escuma*, premi Creixells, i molt especialment *El violí d'Auschwitz*, publicada a mitjans dels anys noranta, que va ser un gran èxit editorial: més de cent mil exemplars venuts en català i traduccions a una quinzena de llengües, entre les quals l'anglès, el francès o l'alemany. Hi ofería una mirada plena de veritat sobre l'Holocaust, a càrrec d'una escriptora que havia hagut de patir una Guerra Civil i una dictadura que havien intentat també acabar amb el seu país, la seva llengua i la seva cultura. Òbviament, això també la convertia en una escriptora plenament europea. I el fet, encara, de convertir-se en autora d'un èxit d'aquests que desmenteixen que la literatura catalana sigui incapaç de produir-ne: no tan sols *El violí d'Auschwitz* va ser allò que se'n diu un *best seller*, sinó que a la vegada és una novel·la d'una qualitat literària incontestable. La següent, i ja la darrera que va publicar, *Quadern d'Aram*, la convertia en una de les primeres autores europees del seu temps (i la primera catalana, sens dubte) que gosava entrar a narrar, amb els instruments de la ficció literària, el genocidi armeni.

Una autora culta i exigent, i a la vegada posseïdora d'un nervi narratiu i poètic enlluernador, els llibres de la qual es mantenen tan vius ara com el dia que van ser publicats. Com diuen els darrers versos d'un seu poema intitulat *Una història d'amor*: «Encara dura, com una melodia / trobada en vells papers, i no sencera, / adaptada amb esforç, perquè no es perdi, / per a veu i record». Que per molts anys ens reunim a celebrar-ne l'obra i la memòria.

Sebastià ALZAMORA  
Institut d'Estudis Catalans

**«Els escriptors i la llengua: amb Miquel Desclot i Àngels Gregori» (Barcelona, 13 de febrer del 2025).** — El dijous 13 de febrer, a la Sala Pi i Sunyer de l'Institut d'Estudis Catalans, va tenir lloc una nova sessió del cicle de debats organitzat conjuntament pel Grup de treball de Llengua i Creació de la Secció Filològica de l'IEC, i l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, amb el suport de la Institució de les Lletres Catalanes.

Aquest cicle, impulsat i coordinat per August Bover, vol esdevenir un espai viu on els escriptors i escriptores reflexionin, des de la seva pràctica creativa, sobre la relació amb l'eina essencial del seu ofici, la llengua: els reptes que implica, les decisions estilístiques, el diàleg sovint complex amb la normativa, etc. Al capdavall, és una oportunitat per intercanviar opinions amb el públic lector i amb els filòlegs i filòlogues que s'encarreguen de regular-la.

Aquesta vegada, el debat va reunir dues veus poètiques representatives de generacions i geografies diverses: Miquel Desclot, barceloní del 1952, autor d'una obra extensa i consolidada, referent indiscutible de la poesia catalana actual i també destacat traductor de clàssics, i Àngels Gregori, poeta d'Oliva nascuda el 1985, que, amb una carrera poètica que començà ben aviat, és una de les autores més sòlides i reconegudes del panorama líric actual. Va moderar la sessió Sebastià Portell, president de l'AELC, i hi va intervenir també, per obrir l'acte, Nicolau Dols, president de la Secció Filològica.

La trobada va evidenciar, des del primer moment, la diversitat d'experiències lingüístiques que conviuen en l'espai literari català. Àngels Gregori va obrir la seva intervenció —salpebrada d'ironia—